Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
VERICA TRSTENJAK
prezentate la 27 iunie 2012 [1]

Cauza C-245/11

K

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Asylgerichtshof (Austria)]

„Regulamentul (CE) nr. 343/2003 — Determinarea statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate în unul dintre statele membre de un resortisant al unei țări terțe — Articolul 3 alineatul (2) — Clauza de suveranitate — Articolul 15 — Clauza umanitară — Aplicarea Regulamentului nr. 343/2003 în conformitate cu drepturile fundamentale — Articolul 4 din Carta drepturilor fundamentale — Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante — Articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale — Respectarea vieții private și de familie”

I – Introducere

1. Prezenta cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de Asylgerichtshof din Austria privește interpretarea Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate în unul dintre statele membre de un resortisant al unei țări terțe [2]. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă, în temeiul „clauzei umanitare” prevăzute la articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003, un stat membru poate fi obligat să examineze o cerere de azil și în lipsa unei cereri corespunzătoare din partea statului responsabil conform normei de bază, în locul acestui din urmă stat, în cazul în care membrii de familie dependenți, care se află în primul stat membru menționat, depind de asistența solicitantului de azil. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 poate lua naștere o obligație a unui stat membru, care nu este el însuși responsabil să examineze o cerere de azil, în cazul în care responsabilitatea care rezultă propriu-zis din regulament a unui alt stat membru ar conduce la o încălcare a articolului 3 sau a articolului 8 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (denumită în continuare „CEDO”), respectiv a articolului 4 sau a articolului 7 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „Carta drepturilor fundamentale” sau „CDF”). În plus, instanța de trimitere dorește să afle în ce măsură trebuie să se țină seama în acest context de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

1 — Limba originală a concluziilor: germana. Limba de procedură: germana.

2 — JO L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56.

II – Cadrul juridic

A – *Carta drepturilor fundamentale*

2. Articolul 4 din CDF, intitulat „Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”, prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”

3. Articolul 7 din CDF, intitulat „Respectarea vieții private și de familie”, are următorul cuprins:

„Orice persoană are dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și a secretului comunicațiilor.”

B – *Regulamentul nr. 343/2003*

4. Articolul 2 litera (i) din Regulamentul nr. 318/2003 are următorul cuprins:

„În sensul prezentului regulament:

(i) «membri ai familiei» înseamnă, în măsura în care familia exista deja în țara de origine, următorii membri ai familiei solicitantului care sunt prezenți pe teritoriul statelor membre:

i) soțul solicitantului de azil sau partenerul său necăsătorit într-o relație stabilă, atunci când legislația sau practica statului membru în cauză rezervă cuplurilor necăsătorite un tratament comparabil cu cel rezervat cuplurilor căsătorite, în temeiul legislației sale privind străinii;

ii) copiii minori ai cuplurilor în sensul punctului (i) sau ai solicitantului, cu condiția ca ei să fie necăsătoriți și care se află în întreținerea sa și indiferent dacă sunt născuți din căsătorie sau în afara căsătoriei sau adoptați astfel cum se definește prin dreptul intern;

iii) tatăl, mama sau tutorele atunci când solicitantul sau refugiatul este minor și necăsătorit;”

5. Articolul 3 din Regulamentul nr. 343/2003 prevede:

„(1) Statele membre examinează cererea de azil prezentată de un resortisant al unei țări terțe oricăruia dintre ele, la frontieră sau pe teritoriul statului membru în cauză. Cererea este examinată de un singur stat membru și anume acela pe care criteriile stabilite de capitolul III îl desemnează responsabil.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), fiecare stat membru poate examina o cerere pentru azil care îi este prezentată de un resortisant al unei țări terțe, chiar dacă această examinare nu este responsabilitatea sa în temeiul criteriilor prezentate de prezentul regulament. În acest caz, acel stat membru devine statul membru responsabil în sensul prezentului regulament și își asumă obligațiile asociate acestei responsabilități. După caz, acesta informează statul membru anterior responsabil, statul membru care conduce o procedură pentru determinarea statului membru responsabil sau statul membru căruia i-a fost solicitat să preia sau să reprimească solicitantul.

[…]”

6. Articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 prevede:

„(1) Orice stat membru, chiar și atunci când nu este responsabil în temeiul criteriilor menționate de prezentul regulament, poate reuni membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere, pe motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale. În acest caz, acel stat membru, la cererea altui stat membru, examinează cererea de azil a persoanei în cauză. Persoanele în cauză trebuie să își dea consimțământul.

(2) Atunci când persoana în cauză depinde de asistența altora, pe motiv de graviditate sau copil nou-născut, boală gravă, handicap grav sau bătrânețe, statele membre lasă împreună sau reunesc, în mod normal, solicitantul de azil cu altă rudă prezentă pe teritoriul unuia din statele membre, cu condiția că legăturile de familie să fi existat în țara de origine.

[…]

(4) În cazul în care statul membru astfel solicitat accede la această solicitare, responsabilitatea pentru examinarea cererii îi este transferată.

[…]”

III – Situația de fapt, procedura în fața instanței naționale și întrebările preliminare

7. Reclamanta din acțiunea principală (denumită în continuare „reclamanta”) a intrat în mod ilegal în Polonia, unde a formulat prima cerere de azil. Ea a părăsit acest stat membru fără să aștepte finalizarea procedurii și a intrat în mod ilegal în Austria, unde a prezentat o a doua cerere de azil.

8. În Austria trăiește un fiu al reclamantei împreună cu soția și cu copiii lor minori.

9. În urmă cu mai mulți ani, soția a avut o experiență deosebit de traumatizantă într-o țară terță, cu privire la care s-a destăninuit reclamantei.

10. Reclamanta este singura persoană din familie care știe despre experiența traumatizantă, iar de atunci ea este cea mai apropiată sfătuitoare și confidentă a nurorii sale.

11. În cazul în care familia descoperă că a suferit acea experiență traumatizantă, pentru restabilirea onoarei familiei, nora riscă să fie maltratată sau chiar ucisă.

12. Nora urmează un tratament psihiatric, psihoterapeutic și medical permanent. Ea este tratată cu medicamente puternice și este expusă unor probleme multiple de sănătate.

13. Din cauza bolilor de care suferă, nora nu poate să se gospodărească singură și nici să se ocupe de îngrijirea copiilor, astfel încât există riscul unei proceduri de plasare a copiilor de către Jugendschutzbehörde (Autoritatea pentru Protecția Minorilor). O astfel de procedură a fost suspendată temporar după sosirea reclamantei.

14. După intrarea în Austria, reclamanta a locuit temporar împreună cu familia fiului său. În prezent, reclamanta nu mai locuiește într-o gospodărie comună cu nora și cu nepoții.

15. Bundesasylamt a respins ca inadmisibilă cererea de azil formulată de reclamantă în Austria pentru motivul că statul membru responsabil este Polonia. În urma cererii adresate de Austria, Polonia a consimțit la preluarea reclamantei. Acțiunea formulată de reclamantă împotriva deciziei de respingere a cererii sale de azil constituie obiectul procedurii în fața instanței de trimitere.

16. Întrucât are îndoieli cu privire la aplicarea articolelor 15 și 3 din Regulamentul nr. 343/2003 într-o situație precum cea din acțiunea principală, instanța de trimitere a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că un stat membru care *a priori*, conform dispozițiilor articolelor 6-14 din acest regulament, nu este responsabil pentru instruirea procedurii unei solicitante de azil devine în mod obligatoriu responsabil în cazul prezenței pe teritoriul statului membru a nurorii acesteia grav bolnave și care este în pericol ca urmare a unor împrejurări de ordin cultural sau în cazul prezenței nepoților minori, dependenți în urma îmbolnăvirii nurorii, în condițiile în care solicitanta de azil este și de acord și în măsură să își susțină nora sau nepoții? Acest lucru este valabil chiar dacă nu există o cerere formulată de statul membru responsabil conform articolului 15 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 343/2003?

2) Articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie interpretat în sensul că în situația prezentată la întrebarea 1) rezultă o responsabilitate obligatorie a statului membru *a priori* neresponsabil, dacă responsabilitatea prevăzută în mod normal de dispozițiile Regulamentului nr. 343/2003 reprezintă o încălcare a articolului 3 sau a articolului 8 din CEDO (articolul 4 sau 7 din CDF)? În acest caz, la interpretarea și aplicarea în subsidiar a articolului 3 sau a articolului 8 din CEDO (articolul 4 sau 7 din CDF) se pot aplica noțiuni care derogă de la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și anume accepțiuni mai cuprinzătoare ale noțiunilor «tratament inuman» și «familie»?”

IV – Procedura în fața Curții

17. Decizia de trimitere din data de 20 mai 2011 a fost primită la grefa Curții la 23 mai 2011. În cadrul procedurii scrise au prezentat observații reclamanta, Republica Cehă, Republica Polonă, Republica Austria, Republica Ungară, Republica Italiană, Republica Franceză, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, precum și Comisia Europeană. La ședința din 8 mai 2012 au participat reprezentanții reclamantei, ai Republicii Austria și ai Comisiei.

V – Argumentele părților

18. În ceea ce privește răspunsul la întrebările preliminare, guvernul ceh și cel austriac consideră că articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 nu se aplică în cazul în care solicitantul de azil se află deja pe teritoriul statului membru în care dorește să realizeze reunificarea cu membrii familiei sale și dacă a prezentat pe teritoriul acestui stat o cerere de azil. Articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 reglementează, dimpotrivă, cazurile în care solicitantul de azil se află pe teritoriul unui stat membru care nu este responsabil conform capitolului III din regulament. Prin urmare, în speță ar fi relevant numai articolul 3 alineatul (2) din regulament. Și guvernele francez, maghiar, italian și guvernul Regatului Unit consideră că într-un caz precum cel din acțiunea principală se aplică numai articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, însă acestea își întemeiază opinia pe lipsa cererii de transfer din partea statului responsabil. În ceea ce privește aplicarea articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, guvernul francez și cel maghiar consideră că deși dreptul de a-și asuma responsabilitatea existent în temeiul articolului 3 alineatul (2) se află, în principiu, la discreția statului membru, atunci când se încalcă Carta drepturilor fundamentale sau CEDO ar putea să existe însă o obligație privind exercitarea acestui drept de asumare a responsabilității. În opinia guvernelor ceh și italian și a guvernului Regatului Unit, puterea de apreciere a statului membru de a examina cererea de azil conform articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu reprezintă o încălcare a dispozițiilor din dreptul Uniunii. Guvernul ceh și cel al Regatului Unit subliniază totuși că statele membre ale Uniunii Europene, în calitate de state semnatare ale CEDO, sunt obligate să respecte acest acord internațional.

19. Pentru a răspunde la prima întrebare preliminară, guvernul polonez, precum și Comisia și reclamanta pleacă de la premisa aplicabilității articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2003/343 într-un caz precum cel din acțiunea principală. În ceea ce privește răspunsul la a doua întrebare preliminară, în timp ce guvernul polonez pleacă de premisa că statele membre dispun de o libertate deplină în temeiul puterii de apreciere care le este acordată conform articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, Comisia și reclamanta consideră că în cazul existenței unor încălcări ale drepturilor fundamentale poate exista o obligație de a-și asuma responsabilitatea.

VI – Apreciere juridică

20. Prin intermediul cererii de pronunțare a unei hotărâri preliminare, instanța de trimitere solicită clarificări cu privire la aplicarea într-un caz precum cel din acțiunea principală atât a „clauzei de suveranitate” prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, cât și a „clauzei umanitare” prevăzute la articolul 15 din acest regulament.

21. În continuare, vom examina mai întâi obiectivele Regulamentului nr. 343/2003, precum și poziția articolului 3 alineatul (2) și a articolului 15 în cadrul Regulamentului nr. 343/2003. Pe această bază ne vom îndrepta ulterior atenția asupra soluționării concrete a celor două întrebări preliminare.

A – *Obiectivele Regulamentului nr. 343/2003 și poziția ocupată de articolul 3 alineatul (2) și de articolul 15 în cadrul Regulamentului nr. 343/2003*

1. Obiective principale ale Regulamentului nr. 343/2003

22. Regulamentul nr. 343/2003 înlocuiește Convenția de determinare a statului responsabil cu examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul din statele membre ale Comunității Europene [3], semnată la Dublin la 15 iunie 1990 (denumită în continuare „Convenția de la Dublin”).

23. Comisia a prezentat deja în detaliu principalele obiective urmărite prin intermediul Regulamentului nr. 343/2003 în propunerea sa de regulament din 26 iulie 2001 [4]. La punctul 2.1 din expunerea de motive privind această propunere, intitulat „Obiective”, se invocă, pe de o parte, garantarea dreptului de azil printr-o procedură rapidă, bazată pe criterii obiective și echitabilă pentru persoana în cauză, de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil, precum și, pe de altă parte, împiedicarea abuzurilor ca urmare a prezentării unor cereri multiple în state membre diferite.

24. Aceste obiective principale formulate de Comisie se reflectă în Regulamentul nr. 343/2003. În considerentele (3) și (4) se menționează obiectivul determinării rapide a statului membru responsabil pe baza unei metode clare și operaționale în scopul garantării unui acces efectiv la procedură. Articolul 3 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 343/2003 prevede principiul conform căruia fiecare cerere de azil este examinată de un singur stat membru. În acest fel se evită, pe de o parte, apariția așa-numiților *refugees in orbit* („refugiați pe orbită”), mai precis fenomenul prin care solicitanții de azil sunt expediați de la un stat la altul, iar dreptul lor de azil este devalorizat prin această acțiune. Pe de altă parte, în acest fel se pune capăt și așa-numitei practici de *asylum shopping*, prin aceea că se exclude deplasarea necontrolată pe teritoriul Uniunii și declanșarea unor proceduri de azil paralele sau succesive [5].

3 — JO C 254, p. 1

4 — Propunere de regulament al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe [COM(2001) 447 final].

5 — Hermann, M., în Hailbronner, K. (editor), *EU Immigration and Asylum Law*, München, 2010, Kommentierung zu VO 343/2003, articolul 1, punctul 20 și urm.; Filzwieser, C., Sprung, A., *Dublin II-Verordnung, Das Europäische Asylzuständigkeitssystem*, ediția a treia, 2010, articolul 3, punctul K6; Huber, B., Göbel-Zimmermann, R., *Ausländer- und Asylrecht*, ediția a doua, München, 2008, punctul 1885.

25. În considerentul (6) al Regulamentului nr. 343/2003 se subliniază în continuare păstrarea unității familiei, în măsura în care este compatibilă cu celelalte obiective ale regulamentului. În considerentul (7) este formulat obiectivul conform căruia, chiar și prin derogare de la criteriul responsabilității proprii, se pot prelucra împreună cererile de azil ale mai multor membri ai unei familii, astfel încât să facă posibilă apropierea membrilor familiei pe motive umanitare.

26. În acest context, capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 conține – conform articolului 5 alineatul (1) din acesta –, sub forma unei reguli de responsabilitate structurate ierarhic într-o ordine ascendentă, criteriile pentru determinarea statului membru responsabil de examinarea cererii de azil. Dacă prin articolele 6-8 din regulament se conferă prioritate menținerii unității familiale, abia ulterior, și anume la articolele 9-12 din regulament, sunt menționate criteriile care stau la baza determinării responsabilității unui stat membru ca urmare a împrejurării că acesta a permis intrarea unui solicitant de azil pe teritoriul Uniunii. Această ierarhizare a criteriilor responsabilității ar trebui să faciliteze, pe de o parte, punerea în aplicare a cerinței privind determinarea statului membru responsabil exclusiv în temeiul unor criterii obiective și să țină seama de obiectivul referitor la păstrarea unității familiei. Pe de altă parte, în acest mod ar trebui să se prevină abuzul ca urmare a prezentării concomitente sau succesive a mai multor cereri de azil și, în final, ar trebui să se stabilească doar un singur stat responsabil.

2. Poziția sistematică a articolului 3 alineatul (2) și a articolului 15 în cadrul Regulamentului nr. 343/2003

27. Autorul regulamentului nu a omis faptul că există cazuri în care determinarea responsabilității conform unei enumerări stricte a criteriilor responsabilității poate genera rezultate inacceptabile. Pentru a evita producerea unor astfel de efecte, au fost introduse două dispoziții care facilitează, prin derogare de la enumerarea ierarhizată a criteriilor responsabilității, determinarea responsabilității unui alt stat membru din motive speciale, și anume „clauza de suveranitate” prevăzută la articolul 3 alineatul (2) și „clauza umanitară” prevăzută la articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003.

28. În propunerea sa de regulament din 26 iulie 2001, Comisia și-a argumentat intenția de introducere în regulament a clauzei umanitare pe faptul că aceasta are în primul rând scopul de a evita sau de a contracara despărțirea membrilor familiei care ar putea rezulta în cazul aplicării literale a criteriilor responsabilității, întrucât, chiar dacă regulamentul avut în vedere prevede mai multe dispoziții imperative, pentru a facilita o apropiere teritorială sporită a membrilor familiei, respectiv menținerea unității familiale, ar putea exista numeroase situații de acest tip, astfel încât nu s-ar putea prevedea dispoziții specifice pentru fiecare dintre aceste situații individuale. Pentru acest motiv este necesar să se prevadă o clauză umanitară atât în interesul statelor membre, cât și al solicitantului de azil [6].

29. Așadar, ca urmare a genezei sale, articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 cuprinde o dispoziție derogatorie de la enumerarea ierarhizată a criteriilor responsabilității conform capitolului III din regulament.

30. Același lucru este valabil pentru dreptul de a-și asuma responsabilitatea conform articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003. În această privință, din propunerea de regulament din 26 iulie 2001 se poate deduce că pentru exercitarea dreptului de asumare a responsabilității pot prezenta relevanță atât considerații politice, cât și umanitare, precum și considerații de natură practică din partea statului membru neresponsabil în temeiul normei de bază [7].

6 — COM(2001) 447 final (citată la nota de subsol 4), note explicative referitoare la articolul 16.

7 — *Ibidem*, note explicative referitoare la articolul 3.

31. Așadar, atât articolul 15, cât și articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 reprezintă derogări de la enumerarea criteriilor responsabilității din capitolul III din regulament. În timp ce articolul 15 a fost introdus în capitolul IV din regulament și este intitulat „Clauza umanitară”, articolul 3 alineatul (2) este însă inclus în capitolul II, intitulat „Principii generale”. Propunerea Comisiei de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de reformare a Regulamentului nr. 343/2003 [8] indică faptul că nu este o soluție optimă ca una dintre derogări să fie plasată în cadrul principiilor generale cuprinse în capitolul II din regulament, iar cealaltă derogare într-un capitol IV separat. În cadrul acestei propuneri, după revizuire, din motive de claritate, clauzele de „suveranitate” și „umanitară” sunt reunite în același capitol, intitulat „clauze discreționare” [9].

3. Raportul dintre articolul 3 alineatul (2) și articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003

32. Până în prezent nu s-a clarificat care este raportul dintre articolul 3 alineatul (2) și articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003.

33. Guvernul ceh și cel austriac consideră locul de ședere al solicitantului ca fiind criteriul delimitativ relevant pentru aplicarea acestor dispoziții și doresc ca articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 să se aplice atunci când solicitantul de azil se află într-un stat membru care nu este responsabil în realitate de examinarea cererii de azil, spre deosebire de articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 care ar trebui să se aplice în situațiile în care solicitantul de azil își are domiciliul într-un stat responsabil de examinarea cererii de azil, în pofida faptului că, după toate indicațiile, procedura de azil trebuie să se desfășoare într-un alt stat. Nu putem accepta acest mod de abordare.

34. O astfel de interpretare care, fără a ține seama de alte împrejurări, se bazează exclusiv pe locul de ședere al solicitantului de azil nu ar îndeplini obiectul descris deja, prevăzut la articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003.

35. Astfel cum am arătat deja, introducerea articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003 are drept obiectiv păstrarea sau restabilirea unității familiale în sensul unei clauze de siguranță în situațiile în care criteriile de responsabilitate prevăzute în capitolul III ar putea genera pentru solicitantul de azil obstacole de ordin umanitar. Prima propunere de regulament a Comisiei din 26 iulie 2001 urmărea deja obiectivul instituirii unei clauze de siguranță în scopul evitării separării rudelor [10]. Ultima versiunea adoptată a articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003 se bazează în mod evident pe această propunere. Condiția esențială pentru aplicarea clauzei umanitare o reprezintă reunificarea, respectiv evitarea separării membrilor de familie [11].

36. Prin urmare, conform genezei și modului de redactare a dispoziției, articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 reprezintă o dispoziție specială pentru motive familiale în domeniul umanitar, în timp ce articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 constituie o clauză generală de impreviziune. Acest lucru rezultă în special din faptul că situațiile individuale în care se aplică articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 – spre deosebire de articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 – nu sunt definite în mod detaliat.

8 — Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid [COM(2008) 820 final].

9 — *Ibidem*, punctul 3 din expunerea de motive.

10 — COM(2001) 447 final (citată la nora de subsol 4), note explicative referitoare la articolul 16 în redactarea de la acel moment.

11 — Acest obiectiv se regăsește și în propunerea deja citată a Comisiei de reformare a Regulamentului nr. 343/2003. Astfel, în această propunere se sugerează realizarea unei distincții între clauza de suveranitate și clauza umanitară astfel încât clauza de suveranitate să se aplice în realitate pentru motive umanitare și caritabile, în timp ce clauza umanitară să se aplice atunci când aplicarea strictă a criteriilor obligatorii conduce la separarea membrilor familiei; a se vedea COM(2008) 820 final (citată la nota de subsol 8), punctul 3 din expunerea de motive.

37. O diferență esențială între articolul 3 alineatul (2) și articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 se regăsește de asemenea în faptul că în cazul articolului 3 alineatul (2) s-a formulat deja o cerere de azil în statul membru neresponsabil conform normei de bază, în timp ce acest lucru nu trebuie să fie obligatoriu în cazul articolului 15.

38. Prin urmare, pentru a rezuma, trebuie să se rețină că atât articolul 3 alineatul (2), cât și articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 constituie dispoziții speciale privind deciziile discreționare ale statelor membre, ale căror domenii de aplicare se pot intersecta și care pot fi aplicabile paralel în cazul întrunirii elementelor constitutive respective. Astfel, articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003 reprezintă o dispoziție specială privind deciziile discreționare în domeniul reunificării din motive umanitare, fără ca locul de ședere al solicitantului de azil să prezinte importanță în acest sens, în timp ce pentru aplicarea dreptului de a-și asuma răspunderea conform articolului 3 alineatul (2) din acest regulament pot fi determinante și alte motive umanitare. În consecință, clauza umanitară prevăzută la articolul 15 nu reprezintă o dispoziție specială privind cazurile caritabile, ci este legată în mod obligatoriu de faptul că solicitantul are o rudă pe teritoriul unui stat membru.

B – *Cu privire la prima întrebare preliminară*

39. Prin intermediul primei întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită, în esență, clarificări privind aspectul dacă, într-un caz precum cel din acțiunea principală, Republica Austria poate fi obligată conform articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003 să verifice cererea de azil a reclamantei în locul statului responsabil în mod normal în temeiul normelor prevăzute la articolele 6-14, precum și dacă acest lucru este valabil atunci când nu există din partea statului responsabil în mod normal nicio cerere de transfer al responsabilității.

40. Pentru a răspunde la această întrebare, vom examina mai întâi raportul dintre articolul 15 alineatul (1) și articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003. În acest context, vom analiza ulterior problema dacă articolul 15 alineatul (2) se poate aplica într-un caz precum cel din acțiunea principală. Întrucât, în opinia noastră, răspunsul la această întrebare este negativ, în final vom răspunde la prima întrebare preliminară pe baza articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003.

1. Raportul dintre articolul 15 alineatul (1) și articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003

41. Articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003 conferă statelor membre posibilitatea să reunească din motive umanitare membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere și să examineze cereri de azil în acest scop, în privința cărora nu sunt responsabile în temeiul criteriilor de responsabilitate prevăzute în capitolul III. În acest scop, conform articolului 15 alineatul (1) a doua teză, este necesară o cerere a unui alt stat membru. În plus, articolul 15 alineatul (1) a treia teză prevede o cerință privind acordarea consimțământului de către solicitantul de azil.

42. Articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 cuprinde exemple generale de situații în care pot interveni motive umanitare. În această privință, din întregul context al reglementării și din geneza acesteia reiese că articolul 15 alineatul (1) reglementează atât condițiile, cât și procedura în cazul existenței unor motive umanitare, în timp ce articolul 15 alineatul (2) ilustrează situații în care existența unor motive umanitare în sensul acestei dispoziții trebuie prezumată, în principiu, iar clauza umanitară ar trebui să fie, prin urmare, aplicabilă.

43. În propunerea sa de regulament din 26 iulie 2001, Comisia a recomandat deja stabilirea în detaliu a principiilor conform cărora ar trebui să fie admisibilă o derogare de la criteriile responsabilității în scopul reunificării familiei [12]. Această recomandare își are originea, la fel ca, în cele din urmă, versiunea finală a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, în articolul 2 alineatul (2) a patra teză 4 din Decizia nr. 1/2000 a Comitetului instituit în temeiul articolului 18 din Convenția de la Dublin din 31 octombrie 2000 [13], care prevedea că o reunificare a familiei putea să aibă loc în temeiul Convenției de la Dublin și în cazul în care exista unul dintre cazurile enumerate în prezent și la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003.

44. Rațiunea care stă la baza diferențierii realizate la articolul 15 alineatul (1) și la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 constă în faptul că legiuitorul a fost conștient că poate exista un număr imens de situații diverse pentru aplicarea clauzei umanitare, astfel încât nu se poate prevedea pentru fiecare o dispoziție specifică [14]. Un exemplu este acela al solicitanților de azil originari din teritoriile fostelor puteri coloniale, care mai exercită încă o influență pregnantă asupra ipostazelor culturale din țările de origine ale solicitanților de azil sau asupra cunoștințelor lingvistice ale acestora, care ar putea fi de natură să confere o semnificație deosebită aspectului familial al reunificării [15]. Aspectul dacă în astfel de cazuri există motive umanitare care impun reunificarea familiei trebuie apreciat de statele membre în temeiul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003. În schimb, articolul 15 alineatul (2) din regulamentul menționat conține o clarificare a principalelor situații de fapt în care împrejurările speciale prezintă o importanță atât de mare încât existența motivelor umanitare urmează să fie în general prezumată, iar reunirea conform articolului 15 alineatul (1) din regulament trebuie, de regulă, înfăptuită.

45. Această analiză este confirmată de constatarea că, spre deosebire de articolul 15 alineatul (1), articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu prevede, cu excepția enumerării situațiilor individuale în care ar trebui să se prezume în general existența motivelor umanitare, alte condiții suplimentare. Articolul 15 alineatul (2) nu prevede în mod expres nici că transferul responsabilității pentru examinarea unei cereri de azil trebuie să aibă loc la cererea unui alt stat membru și cu consimțământul persoanei în cauză. În cazul în care aceste prime două alineate ale articolului 15 ar fi considerate ca fiind norme independente una față de cealaltă, acest lucru ar avea drept rezultat faptul că tocmai în situațiile deosebit de grave ar avea loc o examinare de către un stat care nu este responsabil conform criteriilor stabilite în capitolul III, fără ca solicitantul de azil să poată să își exprime punctul de vedere în acest sens. Este evident că această soluție nu a fost în intenția legiuitorului.

46. Prin urmare, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 constituie o enumerare și o clarificare a motivelor umanitare prevăzute la articolul 15 alineatul (1).

47. Diferența esențială dintre articolul 15 alineatul (1) și articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 se regăsește în marja de apreciere conferită statelor membre. Marja de apreciere a autorităților care urmează să adopte decizia este limitată în mod substanțial în situațiile descrise la articolul 15 alineatul (2) în raport cu articolul 15 alineatul (1). Articolul 15 alineatul (2) descrie situațiile în care trebuie să aibă loc, în general, o reunire. Dacă există un astfel de situație, se poate

12 — COM(2001) 447 final (citată la nota de subsol 4), note explicative referitoare la articolul 16.

13 — Decizia nr. 1/2000 din 31 octombrie 2000 a Comitetului instituit în temeiul articolului 18 din Convenția de la Dublin privind transferul responsabilității referitor la examinarea cererilor de azil formulate de membrii de familie în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) și cu articolul 9 din această convenție, JO L 281, p. 1. În considerentul (2) al acestei decizii se subliniază că, în temeiul articolului 3 alineatul (4) și al articolului 9 din Convenția de la Dublin, un stat membru poate examina o cerere de azil și atunci când nu este responsabil conform criteriilor definite în această convenție. Obiectivul urmărit de Decizia nr. 1/2000 constă în stabilirea normelor de interpretare și de aplicare acestor dispoziții în ceea ce privește tratamentul cererilor de azil prezentate de membrii de familie.

14 — COM(2001) 447 final (citată la nota de subsol 4), note explicative referitoare la articolul 16.

15 — A se vedea în acest sens Filzwieser, C., Sprung, A., *op. cit.* (nota de subsol 5), articolul 15, punctul K8.

deroga de la adoptarea unei decizii de reunificare numai atunci când există împrejurări speciale care justifică acest lucru în mod excepțional [16]. Dacă, în pofida existenței uneia dintre împrejurările descrise la articolul 15 alineatul (2), ar trebui negată existența unui motiv umanitar, acest lucru necesită o motivare specială.

48. Dimpotrivă, norma prevăzută la articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003 conferă statelor membre posibilitatea de a adopta o decizie discreționară individualizată, aprecierea tuturor factorilor relevanți trebuind să fie realizată de însuși statul membru, întrucât noțiunile „umanitar” și „context familial sau cultural” se referă la noțiuni juridice neclare care permit o aplicare flexibilă în situații de fapt dintre cele mai diverse în care există o legătură familială. Această marjă de apreciere extinsă în mod considerabil în raport cu norma de la articolul 15 alineatul (2) rezultă în mod clar din obiectivul urmărit de clauza umanitară, și anume, ținând seama de dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale și ale CEDO, să aibă în vedere includerea situațiilor de fapt care, având în vedere numărul vast de situații imaginabile, nu pot fi definite *ex ante* în detaliu.

2. Articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu se aplică într-un caz precum cel din acțiunea principală

49. Conform modului său de redactare, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 prevede că, atunci când „persoana în cauză” depinde de asistența „altora”, pe motiv de graviditate sau copil nou-născut, boală gravă, handicap grav sau bătrânețe, statele membre lasă împreună sau reunesc, în mod normal, solicitantul de azil cu altă rudă prezentă pe teritoriul unuia din statele membre, cu condiția că legăturile de familie să fi existat în țara de origine.

50. Problema privind ceea ce se înțelege prin „persoana în cauză” și prin „altora” în sensul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 poate fi soluționată fără dificultate dacă se are în vedere articolul 15 alineatul (1) din acest regulament, întrucât, conform articolului 15 alineatul (1) a doua teză, statul membru care nu este responsabil în mod normal poate examina, la cererea altui stat membru, cererea de azil a „persoanei în cauză”. Prin urmare, „persoana în cauză” în sensul articolului 15 alineatul (1) este solicitantul de azil.

51. Luând în considerare legătura sistematică dintre articolul 15 alineatul (1) și articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, trebuie să se plece, prin urmare, de la premisa că prin „persoana în cauză” în sensul articolului 15 alineatul (2) se înțelege solicitantul de azil, în timp ce „altora” în sensul acestei dispoziții înseamnă un membru de familie al solicitantului de azil.

52. Prin urmare, conform modului său de redactare, articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu se aplică într-un caz precum cel din acțiunea principală, întrucât în speță nu solicitanta de azil este cea care depinde de asistența unui membru de familie care se află într-un stat membru, ci, dimpotrivă, un membru de familie este cel care are nevoie de ajutorul solicitantei de azil.

53. În opinia noastră, nu există motive teleologice care să susțină interpretarea articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 în sensul că această excepție ar trebui să se aplice și în cazul în care un membru de familie care se află într-un stat membru are nevoie de asistența solicitantului de azil.

16 — A se vedea în acest sens: Filzwieser, C., Sprung, A., *op. cit.* (nota de subsol 5), articolul 15, punctul K11, Hailbronner, Thiery, „Schengen II und Dublin. Der zuständige Asylstaat in Europa”, ZAR 1997, p. 57.

54. Acestei teze i se opune și împrejurarea că articolul 11 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1560/2003 al Comisiei de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului nr. 343/2003[17] prevede că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 se aplică atât atunci când solicitantul de azil depinde de asistența unui membru al familiei care se află într-un stat membru, cât și atunci când un membru al familiei care se află într-un stat membru depinde de asistența solicitantului de azil, întrucât în cazul Regulamentul nr. 1560/2003 este vorba despre un regulament de punere în aplicare care doar completează sau stabilește în detaliu dispozițiile regulamentului principal, însă nu îl poate modifica în mod substanțial.

55. În acest context, se poate susține, așadar, că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 nu se poate aplica într-un caz precum cel din acțiunea principală.

3. Cu privire la aplicarea articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003 într-un caz precum cel din acțiunea principală

56. Conform articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, orice stat membru, chiar și atunci când nu este responsabil în temeiul criteriilor menționate în capitolul III din acest regulament, poate reuni membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere, pe motive umanitare bazate în special pe considerente familiale sau culturale, acel stat membru examinând cererea de azil a persoanei în cauză la cererea altui stat membru și cu consimțământul persoanei în cauză. Articolul 15 alineatul (4) din Regulamentul nr. 343/2003 confirmă faptul că într-un astfel de caz statului membru solicitat i se poate transfera responsabilitatea pentru examinarea cererii.

57. Pentru a răspunde la întrebarea dacă din această dispoziție rezultă că într-un caz precum cel din acțiunea principală poate exista o obligație a Republicii Austria de a examina cererea de azil a reclamantei, trebuie clarificate în special următoarele aspecte:

— dacă reclamanta poate fi încadrată în categoria persoanelor care sunt incluse în noțiunea „membrii de familie” în sensul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003;

— dacă, iar în caz afirmativ și în ce împrejurări, posibilitatea prevăzută la articolul 15 alineatul (1) a examinării unei cereri de azil de către un stat membru neresponsabil conform capitolului III se poate concretiza într-o obligație de examinare;

— dacă în cazul existenței unei astfel de obligații se poate renunța la cererea de transfer al responsabilității.

58. Vom aborda în continuare aceste trei chestiuni.

a) Reclamanta poate fi încadrată în categoria persoanelor care sunt incluse în noțiunea „membrii de familie” în sensul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003

59. Conform articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, în cazul îndeplinirii condițiilor prevăzute în acesta, un stat membru poate reuni „membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere” în vederea examinării cererii de azil.

17 — Regulamentul (CE) nr. 1560/2003 al Comisiei din 2 septembrie 2003 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 343/2003 (JO L 222, p. 3, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 140).

60. Articolul 2 litera (i) din Regulamentul nr. 343/2003 conține o definiție relativ restrânsă a noțiunii „rude”, care nu se extinde asupra raportului juridic soacră-noră. Se pune astfel problema dacă categoria de persoane care fac parte din membrii familiei în sensul articolului 15 alineatul (1) se întemeiază pe o accepțiune mai largă a noțiunii de familie decât cea care stă la baza articolului 2 litera (i).

61. Avem convingerea că la această întrebare trebuie să se răspundă afirmativ. Dintr-o comparație între versiunea în limba germană a Regulamentului nr. 343/2003 și alte versiuni lingvistice ale acestui regulament rezultă într-adevăr că noțiunea „membru al familiei” prevăzută la articolul 15 alineatul (1) corespunde noțiunii „membru al familiei” de la articolul 2 litera (i) din Regulamentul nr. 343/2003 [18]. Cu toate acestea, din faptul că, în plus, se menționează și „alte” rude rezultă că în acest caz nu poate fi relevantă definiția prevăzută la articolul 2 litera (i). Acestei definiții îi corespunde și versiunea în limba engleză care utilizează în acest loc expresia „other dependent relatives”.

62. Aceste considerații ne determină să tragem concluzia că reclamanta poate fi încadrată în categoria persoanelor care fac parte din „membrii familiei, precum și alte rude aflate în întreținere” în sensul articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003.

b) Cu privire la împrejurările în care posibilitatea prevăzută la articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003 a examinării unei cereri de azil de către un stat membru care nu este responsabil conform capitolului III se poate concretiza într-o obligație de examinare

63. Astfel cum am susținut în Concluziile noastre prezentate la 22 septembrie 2011 în cauza N. S. [19] și după cum a confirmat Curtea în hotărârea pronunțată la 21 decembrie 2011 în această cauză [20], în vederea aplicării articolului 51 alineatul (1) din CDF, atunci când trebuie să decidă să examineze sau să nu examineze o cerere de azil, astfel cum îi permite articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, un stat membru efectuează un act de punere în aplicare a Regulamentului nr. 343/2003, astfel încât atunci când adoptă această decizie statele membre sunt obligate să respecte dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale.

64. Această apreciere se poate transpune la clauza umanitară prevăzută la articolul 15 din Regulamentul nr. 343/2003. În consecință, și atunci când un stat membru decide dacă să examineze sau să nu examineze o cerere de azil, astfel cum îi permite articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, în vederea aplicării articolului 51 alineatul (1) din CDF, acesta efectuează un act de punere în aplicare a Regulamentului nr. 343/2003, în cadrul căruia statul membru trebuie să respecte dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale.

18 — Cu privire la acest aspect, în versiunea în limba engleză, atât la articolul 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, cât și la articolul 2 litera (i) se utilizează în mod unitar expresia „family members”. Acest lucru este valabil și în ceea ce privește versiunea în limbile franceză și spaniolă.

19 — Concluziile noastre prezentate la 22 septembrie 2011 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea N. S. și alții (C-411/10, Hotărârea din 21 decembrie 2011, Rep., p. I-13905, punctul 69 și următoarele).

20 — Hotărârea din 21 decembrie 2011, N. S. și alții (C-411/10 și C-493/10, Rep., p. I-13905, punctul 64 și următoarele).

65. Având în vedere această cerință a respectării Cartei drepturilor fundamentale, statele membre pot fi obligate, în anumite condiții, să își exercite dreptul de examinare a unei cereri de azil din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003 în cazul în care se constată că, în caz contrar, ar exista un risc serios privind o restricționare nejustificată a drepturilor fundamentale ale solicitanților de azil garantate de Carta drepturilor fundamentale [21].

66. În această privință, instanța de trimitere ia în considerare în cererea sa de pronunțare a unei hotărâri preliminare, pe de o parte, o posibilă încălcare a interdicției consacrate la articolul 4 din CDF privind tratamentele inumane sau degradante, precum și dreptul la respectarea vieții private și de familie consacrat la articolul 7 din CDF, pe de altă parte.

67. În ceea ce privește o posibilă încălcare a articolului 4 din CDF, instanța de trimitere subliniază că, în acțiunea principală, în cazul în care Austria nu este responsabilă pentru instruirea procedurii de azil a reclamantei, s-ar putea ajunge la transferarea reclamantei în Polonia. Acest lucru ar determina separarea reclamantei de nora dependentă de asistență, fapt care ar agrava starea de sănătate a nurorii și ar expune-o pe aceasta unui pericol. În ceea ce privește o posibilă încălcare a articolului 7 din CDF, instanța de trimitere subliniază de asemenea că un transfer al reclamantei în Polonia ar duce la separarea acesteia de nepoții minori care ar risca o separare de mama lor, în cazul în care reclamanta nu mai poate garanta îngrijirea copiilor din motive legate de protecția socială a minorilor [22].

68. În pofida faptului că sarcina de a decide dacă în acțiunea principală există un risc serios privind încălcarea articolului 4 din CDF revine în final instanței de trimitere, trebuie subliniat că o încălcare a interdicției consacrate în Carta drepturilor fundamentale privind tratamentele inumane sau degradante presupune cauzarea unor dureri sau suferințe fizice ori morale care, având în vedere intensitatea și durata lor, prezintă o anumită gravitate [23]. Nici reclamanta și nici nora sa nu riscă astfel de suferințe direct din partea autorităților publice. Ar exista temerea numai cu privire la producerea unor consecințe indirecte asupra vieții și existenței nurorii.

69. În pofida faptului că în această privință trebuie să se plece de la premisa că articolul 4 din CDF impune în sarcina statelor membre și obligația de a asigura protecția împotriva torturii și a tratamentelor inumane sau degradante aplicate de persoane fizice [24], în opinia noastră, este îndoielnic faptul că în acțiunea principală consecințele negative ale transferării reclamantei în Polonia asupra vieții și existenței nurorii pot prezenta gravitatea necesară pentru a constitui o încălcare a articolului 4 din CDF. Prin urmare, instanța de trimitere trebuie să verifice cât mai clar dacă consecințele negative ale transferării reclamantei în Polonia asupra vieții și existenței nurorii în Austria pot fi calificate ca fiind absolut inumane sau degradante în sensul articolului 4 din CDF.

21 — În ceea ce privește obligația astfel comparabilă a statelor membre de a-și exercita dreptul de a-și asuma responsabilitatea conform articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, pentru a evita riscul serios privind încălcarea drepturilor fundamentale ale solicitanților de azil garantate de Carta drepturilor fundamentale, a se vedea Concluziile noastre prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea N. S. și alții (citate la nota de subsol 19, punctul 116 și următoarele). În pofida faptului că în hotărârea pronunțată în cauza N. S. și alții, Curtea a fost relativ rezervată în această privință (a se vedea în special Hotărârea N. S. și alții, citată la nota de subsol 20, punctul 82), aceasta a ajuns totuși la concluzia că statul membru în care se află solicitantul de azil care nu este responsabil pentru examinarea cererii de azil conform normelor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 trebuie să se asigure că încălcarea drepturilor fundamentale ale acestui solicitant nu se agravează printr-o procedură de determinare a statului membru responsabil care ar avea o durată nerezonabilă și, dacă este necesar, trebuie să examineze el însuși cererea conform condițiilor prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 (punctul 98). A se vedea în acest sens punctul 84 și următoarele din prezentele concluzii.

22 — A se vedea în special decizia de trimitere, punctele 33, 41 și 45.

23 — A se vedea în acest sens Jarass, D., *Charta der Grundrechte der Europäischen Union*, München, 2010, articolul 4, punctul 8, Callies, C., în *EUV/AEUV* (editori Callies, Ruffert), ediția a patra, München, 2011, EU-GRCharta, articolul 4, punctul 8 și următoarele.

24 — În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că obligația statelor membre, conform articolului 1 din CEDO, de a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în convenție coroborată cu articolul 3 din CEDO impune statelor membre să adopte măsuri prin care să se asigure că persoanele aflate sub jurisdicția lor nu sunt supuse torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante și nici nu sunt supune unui astfel de tratament aplicat de persoane fizice. A se vedea de exemplu Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 1 mai 2011, Ebcin împotriva Turciei (cererea nr. 19506/05, punctul 35), Hotărârea din 10 mai 2001, Z. și alții împotriva Regatului Unit (cererea nr. 29392/95, punctul 73), și Hotărârea din 23 septembrie 1998, A. împotriva Regatului Unit (cererea nr. 25599/94, punctul 22).

70. În cazul în care instanța de trimitere ar ajunge totuși la concluzia că există un risc serios privind încălcarea drepturilor nurorii consacrate la articolul 4 din CDF, Republicii Austria trebuie să i se confere o marjă de apreciere suficientă atunci când alege măsurile adoptate în vederea protecției împotriva ingerințelor menționate anterior [25]. Chiar și în cazul în care, într-un caz precum cel din acțiunea principală, din articolul 4 din CDF se poate deduce obligația pozitivă a Republicii Austria de a contracara pericolul la care este expusă nora ca urmare a transferării reclamantei în Polonia, Republica Austria ar avea posibilitatea să aleagă măsurile de protecție adecvate.

71. De aici rezultă în mod direct că o interdicție a transferării reclamantei în Polonia nu se poate deduce din articolul 4 din CDF nici atunci când, într-un caz precum cel din acțiunea principală, acest drept fundamental ar impune o intervenție pozitivă din partea Republicii Austria, întrucât în acest caz Republica Austria ar avea libertatea de a decide cu privire la adoptarea unei alte măsuri de protecție adecvate în favoarea nurorii.

72. Având în vedere considerațiile care precedă, nu mai este necesar să se examineze problema dacă, în vederea împiedicării unui tratament inuman sau degradant al unei alte persoane decât reclamanta, interzis în temeiul articolului 4 din CDF, Republica Austria poate fi obligată să examineze cererea acesteia din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003.

73. În ceea ce privește posibila încălcare a dreptului la respectarea vieții de familie consacrat la articolul 7 din CDF, instanța de trimitere face referire, pe de o parte, la legătura dintre reclamantă, în calitate de bunică, și nepoții ei. Pe de altă parte, reiese că în cazul transferării reclamantei în Polonia s-ar putea produce o separare a nepoților de mama lor ca urmare a măsurilor luate din motive legate de protecția socială a minorilor.

74. Pentru aplicarea articolului 7 din CDF într-un caz precum cel din acțiunea principală trebuie să se plece de la premisa că legătura dintre reclamantă, ca bunică, și nepoții săi poate fi acoperită de dreptul la respectarea vieții de familie, cu atât mai mult cu cât în acest scop nu este necesară în mod obligatoriu o reunire a membrilor familiei [26]. În consecință, nu este exclus ca transferarea reclamantei în Polonia să ia forma unei ingerințe în dreptul la respectarea vieții de familie în sensul articolului 7 din CDF.

75. În privința acestei ingerințe ar exista totuși o justificare conform dispozițiilor articolului 52 alineatele (1) și (3) din CDF. În această privință, articolul 52 alineatul (1) din CDF prevede în special că orice restrângere a exercițiului dreptului la respectarea vieții de familie trebuie să fie prevăzută de lege [27] și trebuie să respecte substanța acestui drept, precum și principiul proporționalității. Având în vedere că un transfer al reclamantei în Polonia, în temeiul normei stabilite de Regulamentul nr. 343/2003, ar avea loc pentru a determina statul responsabil pentru examinarea cererii sale de azil, aceasta ar avea un temei legal. În plus, în Hotărârea N. S. și alții, Curtea a subliniat că și în cazul existenței unei restricționări privind drepturile fundamentale criteriile de responsabilitate stabilite în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 pot fi modificate numai în circumstanțe excepționale [28]. Într-un caz precum cel din acțiunea principală, această considerație trebuie luată în considerare în

25 — A se vedea în această privință și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia măsurile care urmează să fie adoptate de state în vederea evitării unor încălcări directe a articolului 1 coroborat cu articolul 3 din CEDO facilitează asigurarea unei „protecții efective” și trebuie să includă „măsuri de precauție adecvate” pentru împiedicarea unor astfel de încălcări despre care autoritățile aveau sau ar fi trebuit să aibă cunoștință [a se vedea Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 31 ianuarie 2012, Karaman și alții împotriva Turciei (cererea nr. 60272/08, punctul 46), și Hotărârea din 12 octombrie 2006, Mubilanzila Mayeka și Kaniki Mitunga împotriva Belgiei (cererea nr. 13178/03, punctul 53)]. În plus, în Hotărârea din 9 iunie 2009 pronunțată în cauza Opuz împotriva Turciei (cererea nr. 33401/02, punctul 165), Curtea Europeană a Drepturilor Omului a confirmat în mod expres faptul că nu poate reveni Curții Europene a Drepturilor Omului sarcina de a se pronunța în locul autorităților naționale competente cu privire la măsurile disponibile care pot fi adoptate pentru a îndeplini obligația de protecție pozitivă ce revine statului membru în cauză rezultată din articolul 3 din CEDO.

26 — A se vedea Jarass, D. (citat la nota de subsol 23), articolul 7, punctul 21.

27 — Această rezervă legală referitoare la restrângerile exercițiului drepturilor fundamentale are drept efect faptul că aceste restrângeri ale drepturilor garantate de Carta drepturilor fundamentale trebuie să fie prevăzute fie de legiuitorul Uniunii, fie de legislațiile naționale.

28 — A se vedea Hotărârea N. S. și alții (citată la nota de subsol 20, punctul 82).

cadrul examinării proporționalității unei ingerințe în dreptul la respectarea vieții de familie [29], precum și în cadrul examinării respectării substanței acestui drept [30]. În consecință, doar o restricționare care ar afecta foarte mult dreptul la respectarea vieții de familie ar putea fi calificată drept restricționare *contra legem* ce ar putea să aducă atingere criteriilor de responsabilitate prevăzute de Regulamentul nr. 343/2003.

76. În ceea ce privește observațiile prezentate de instanța de trimitere cu privire la riscul separării nepoților de noră în cazul unei transferări a reclamantei în Polonia, trebuie subliniat în plus că instanța de trimitere arată că o astfel de separare s-ar putea produce ca urmare a măsurilor luate de instituțiile de protecție socială pentru minori [31]. În plus, instanța de trimitere menționează că în această privință ar fi vorba despre o separare legală a nurorii de copiii săi [32]. Ținând seama de faptul că Republica Austria este stat semnatar al CEDO, trebuie să se plece de la premisa că separarea nurorii de copiii săi produsă ca urmare a măsurilor luate de instituțiile de protecție socială pentru minori și care este legală în temeiul dreptului austriac nu poate constitui în mod normal o restricționare privind dreptul la respectarea vieții de familie al nepoților și al nurorii în sensul articolului 7 din CDF. În acest context, nu mai este necesar să se examineze nici problema dacă, în vederea împiedicării unei încălcări a dreptului fundamental la respectarea vieții de familie al unei alte persoane decât reclamanta, Republica Austria poate fi obligată să examineze cererea acesteia din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003.

77. Pentru a rezuma, având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să reținem că, în împrejurări excepționale, statele membre pot fi obligate să își exercite dreptul de examinare a unei cereri de azil din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003, atunci când s-ar stabili că, în caz contrar, ar exista un risc serios privind o ingerință nejustificată în drepturile solicitantului de azil consacrate în Carta drepturilor fundamentale.

c) Cerința privind cererea de transfer în cazul existenței unei obligații de preluare

78. Conform articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 343/2003, un stat membru poate reuni membrii unei familii, precum și alte rude aflate în întreținere, pe motivele umanitare menționate în acest regulament în vederea examinării cererii de azil, în măsura în care persoana și-a dat consimțământul în acest sens și există o cerere de transfer din partea altui stat membru.

79. Conform textului regulamentului, pentru a se aplica clauza umanitară trebuie să existe o cerere de transfer din partea unui alt stat membru.

80. În opinia noastră, cerința privind cererea de transfer reiese cu claritate din necesitatea de a sincroniza modul de acțiune al statelor membre individuale în cadrul examinării cererilor de azil. În această privință, trebuie să se țină seama în special de faptul că problema responsabilității pentru desfășurarea procedurii de azil în temeiul Regulamentului nr. 343/2003 trebuie soluționată într-un mod cât mai unitar și mai rapid posibil. În acest context, considerăm că semnificația cererii de transfer constă în faptul că prin intermediul acestei cereri ar trebui să se clarifice în mod neîndoielnic care dintre diferitele state membre care participă la o procedură de azil este cel care va prelua examinarea cererii de azil conform dispozițiilor Regulamentului nr. 343/2003.

29 — Această examinare a proporționalității trebuie realizată în temeiul unei scheme de examinare în trei etape, în cadrul căreia trebuie analizate nu numai caracterul adecvat și necesar, ci și caracterul rezonabil al ingerinței în dreptul fundamental.

30 — În ceea ce privește garanția privind respectarea substanței, se pune tocmai problema dacă acesteia îi revine în plus o semnificație proprie, pe lângă efectuarea unui control al responsabilității în trei etape [a se vedea în acest sens Kingreen, T., în EUV/EGV (editori Calliess, Ruffert), ediția a patra, München, 2011, EU-GRCharta, articolul 52, punctul 64, Jarass, D. (citat la nota de subsol 23), articolul 52 punctul 45]. În cazul în care o restricționare este atât de extinsă încât încalcă în totalitate elementele constitutive esențiale ale dreptului fundamental în cauză și astfel aduce atingere substanței acestui drept, restricționarea este declarată ca fiind nerezonabilă și, prin urmare, neproporțională.

31 — Decizia de trimitere, punctul 41.

32 — Decizia de trimitere, punctul 46.

81. Având în vedere aceste considerații, nu se poate renunța la cerința privind existența unei cereri de transfer nici în cazul în care, în împrejurări excepționale, un stat membru ar fi obligat să își exercite dreptul de examinare a unei cereri de azil din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003. Într-un astfel de caz, cerința prevăzută la articolul 15 alineatul (1) privind cererea de transfer ar trebui interpretată însă în sensul că statul membru obligat să efectueze preluarea ar fi ținut, în lumina unei interpretări conforme cu drepturile fundamentale și a aplicării articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003, să prezinte celuilalt stat membru participant la procedura de azil clarificări privind situația de fapt și de drept și să solicite acordul acestuia cu privire la preluarea sarcinii de a desfășura procedura de azil.

4. Concluzie

82. Având în vedere considerațiile care precedă, răspunsul la prima întrebare preliminară trebuie să fie că, în împrejurări excepționale, un stat membru poate fi obligat să își exercite dreptul de examinare a unei cereri de azil din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul nr. 343/2003, atunci când s-ar stabili că, în caz contrar, ar exista riscul serios al unei ingerințe nejustificate în dreptul solicitantului de azil consacrat în Carta drepturilor fundamentale. În măsura în care într-un astfel de caz nu ar exista o cerere de transfer în sensul articolului 15 alineatul (1) a doua teză din Regulamentul nr. 343/2003, statul membru obligat să își asume responsabilitatea examinării cererii de azil ar fi ținut să prezinte celuilalt stat membru participant la procedura de azil clarificări privind situația de fapt și de drept și să îi solicite acordul cu privire la preluarea sarcinii de a desfășura procedura de azil.

C – *Cu privire la a doua întrebare preliminară*

83. Prin intermediul celei de a doua întrebări preliminare, instanța de trimitere solicită clarificări privind aspectul dacă, într-un caz precum cel din acțiunea principală, dreptul Republicii Austria, prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, de a proceda la examinarea cererii de azil a reclamantei se poate concretiza într-o obligație de a-și asuma responsabilitatea în cazul în care obligația prevăzută în mod normal de Regulamentul nr. 343/2003 ar constitui o încălcare a articolului 3 sau a articolului 8 din CEDO, respectiv a articolului 4 sau a articolului 7 din CDF. De asemenea, instanța de trimitere solicită să se stabilească care este relevanța jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 sau la articolul 8 din CEDO pentru interpretarea articolului 4 sau a articolului 7 din CDF.

84. Pentru a răspunde la întrebarea dacă și în ce condiții dreptul de a-și asuma responsabilitatea prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 poate concretiza o obligație de a-și asuma responsabilitatea trebuie să se pornească de la hotărârea pronunțată la 21 decembrie 2011 în cauza N. S., în care Curtea a ajuns la concluzia că, în vederea aplicării articolului 51 alineatul (1) din CDF, atunci când trebuie să decidă să examineze sau să nu examineze o cerere de azil, astfel cum îi permite articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003, un stat membru efectuează un act de punere în aplicare a Regulamentului nr. 343/2003, astfel încât statele membre trebuie să respecte dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale atunci când adoptă această decizie [33].

85. Curtea a dedus de aici că un stat membru în care se află un solicitant de azil și care nu este responsabil pentru examinarea cererii de azil a acestuia potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 nu poate transfera solicitantul de azil statului responsabil conform capitolului III din Regulamentul nr. 343/2003 atunci când nu poate ignora faptul că un asemenea transfer ar conduce la o încălcare a drepturilor acestui solicitant de azil, astfel cum sunt consacrate în

33 — Hotărârea N. S. și alții (citată la nota de subsol 20, punctul 64 și următoarele).

Carta drepturilor fundamentale [34]. Într-un astfel de caz, statul membru în care se află solicitantul de azil, sub rezerva prerogativei de a examina el însuși cererea menționată la articolul 3 alineatul (2) din regulament, trebuie să înlăture aplicarea criteriului stabilit în capitolul III conform căruia responsabilitatea revine celuilalt stat membru și să verifice dacă vreunul dintre criteriile ulterioare permite identificarea unui alt stat membru drept responsabil de examinarea cererii de azil [35] căruia i se poate transfera solicitantul de azil, fără încălcarea drepturilor sale fundamentale. Cu toate acestea, trebuie ca statul membru în care se află solicitantul de azil să se asigure că încălcarea drepturilor fundamentale ale acestuia nu se agravează printr-o procedură de determinare a statului membru responsabil care ar avea o durată nerezonabilă. La nevoie, revine acestui stat obligația de a examina el însuși cererea în conformitate cu modalitățile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003 [36].

86. Pentru a răspunde la întrebarea privind modul în care jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 și la articolul 8 din CEDO trebuie luată în considerare la interpretarea și aplicarea articolului 4 și a articolului 7 din CDF, trebuie să se pornească de la articolul 52 alineatul (3) din CDF. Conform acestui articol, în măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin CEDO, înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Articolul 52 alineatul (3) din CDF prevede în plus în mod expres că această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.

87. Astfel cum am arătat deja în Concluziile prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea N. S. și alții [37], această dispoziție trebuie interpretată în sensul că articolul 52 alineatul (3) din CDF impune obligația de a garanta că, în domeniile în care dispozițiile Cartei drepturilor fundamentale coincid cu cele ale CEDO, nivelul de protecție conferit de cartă nu este inferior nivelului garantat prin aceasta din urmă. Având în vedere că jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului a precizat înțelesul și întinderea protecției garantate prin CEDO, Curtea trebuie să acorde o importanță specială și o pondere considerabilă acestei jurisprudențe atunci când interpretează dispozițiile corespunzătoare ale Cartei drepturilor fundamentale.

88. În sfârșit, în ceea ce privește întrebarea formulată de instanța de trimitere privind aspectul dacă într-un caz precum cel din acțiunea principală, în vederea examinării existenței unei restricționări nejustificate a articolului 4 sau a articolului 7 din CDF, trebuie să se utilizeze interpretări diferite ale noțiunilor „tratament inuman” și „familie” din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 3 sau la articolul 8 din CEDO, considerăm că la această întrebare răspunsul trebuie să fie negativ.

89. Astfel cum am arătat deja [38], o încălcare a interdicției consacrate la articolul 4 din CDF privind tratamentele inumane sau degradante presupune cauzarea unor dureri sau suferințe fizice ori morale care, având în vedere intensitatea și durata lor, prezintă o anumită gravitate. Astfel, noțiunea „tratament inuman sau degradant” în sensul articolului 4 din CDF corespunde, în esență, noțiunii „tratament inuman sau degradant” în sensul articolului 3 din CEDO, întrucât și conform jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a intra sub incidența

34 — *Ibidem*, punctul 94.

35 — *Ibidem*, punctul 96 și următorul.

36 — *Ibidem*, punctul 98.

37 — A se vedea Concluziile noastre prezentate la 22 septembrie 2011 în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea N. S. și alții (citate la nota de subsol 19, punctul 4 din proiectul de formulare alternativă a dispozitivului).

38 — A se vedea punctul 68 din prezentele concluzii.

articolului 3 din CEDO, un tratament abuziv trebuie să atingă un nivel minim de gravitate. Aspectul dacă există un astfel de nivel minim depinde de ansamblul împrejurărilor din speță, așadar, printre altele, de durata tratamentului și de urmările fizice și morale ale acestuia, precum și, în anumite cazuri, de sex, de vârstă și de starea de sănătate a victimei [39].

90. În ceea ce privește interpretarea noțiunii „viață de familie”, instanța de trimitere solicită să se stabilească în special dacă din articolul 7 din CDF rezultă numai o protecție a vieții de familie „efective”, astfel cum reiese din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 8 din CEDO, sau dacă articolul 7 din CDF protejează și legăturile de familie care nu reprezintă viață de familie „efectivă” în temeiul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului. Această problemă se ridică în acțiunea principală întrucât reclamanta a locuit doar o perioadă limitată împreună cu nora sa și cu nepoții în aceeași gospodărie, iar în prezent situația nu mai subzistă.

91. Conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la articolul 8 din CEDO, această dispoziție garantează dreptul la respectarea vieții de familie și presupune, prin urmare, existența [anterioară a] unei familii. În această privință, este decisiv faptul că persoanele în cauză duc într-adevăr o viață de familie propriu-zisă [40], în acest sens trebuind să se verifice în special aspectul dacă există în mod real și efectiv legături personale strânse [41].

92. În opinia noastră, această clarificare realizată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia articolul 8 din CEDO protejează numai o viață de familie efectivă, se poate transpune fără probleme în privința dreptului la respectarea vieții de familie consacrat la articolul 7 din CDF. În această privință, ar trebui să se facă trimitere la explicațiile referitoare la Carta drepturilor fundamentale [42] și în special la notele explicative referitoare la articolul 7 din CDF, în cadrul cărora se subliniază că drepturile prevăzute la articolul 7 corespund drepturilor garantate în temeiul articolul 8 din CEDO [43]. În consecință, trebuie să se plece de la premisa că și viața de familie în sensul articolului 7 din CDF presupune existența unei legături personale strânse și efective între persoanele în cauză.

VII – Concluzie

93. Având în vedere considerațiile precedente, propunem Curții să răspundă la întrebările adresate de Asylgerichtshof după cum urmează:

„1) Un stat membru poate fi obligat să își exercite, în împrejurări excepționale, dreptul de examinare a unei cereri de azil din motive umanitare conform dispozițiilor articolului 15 din Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate în unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe, atunci când s-ar stabili că, în caz contrar, ar exista un risc serios privind o ingerință nejustificată în unul dintre drepturile solicitantului de azil consacrat în Carta drepturilor fundamentale. În măsura în care într-un astfel de caz nu ar exista o cerere de transfer în sensul articolului 15 alineatul (1) a doua teză

39 — A se vedea în acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 17 ianuarie 2012, Stanev împotriva Bulgariei (cererea nr. 36760/06, punctul 202), Hotărârea din 1 iunie 2010, Gäfgen împotriva Germaniei (cererea nr. 22978/05, punctul 88), Hotărârea din 30 ianuarie 2008, Testa împotriva Croației (cererea nr. 20877/04, punctul 43), și Hotărârea din 11 iulie 2006, Jalloh împotriva Germaniei (cererea nr. 54810/00, punctul 67).

40 — Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 13 iunie 1979, Marckx împotriva Belgiei (cererea nr. 6833/74, punctul 31).

41 — Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea din 2 noiembrie 2010, Şerife Yigit împotriva Turciei (cererea nr. 3976/05, punctul 93), și Hotărârea din 12 iulie 2001, K. și T. împotriva Finlandei (cererea nr. 25702/94, punctul 150).

42 — JO 2007, C 303, p. 32. Potrivit articolului 52 alineatul (7) din Carta drepturilor fundamentale, instanțele judecătorești ale Uniunii și ale statelor membre țin seama de explicațiile redactate în vederea orientării interpretării cartei. La articolul 6 alineatul (1) al treilea paragraf TUE se confirmă de asemenea în mod expres importanța explicațiilor privind CDF pentru interpretarea dispozițiilor individuale ale Cartei drepturilor fundamentale.

43 — Cu privire la o confirmare a acestui principiu, a se vedea Hotărârea din 5 octombrie 2010, McB. (C-400/10 PPU, Rep., p. I-8965, punctul 53).

din Regulamentul nr. 343/2003, statul membru obligat să își asume responsabilitatea examinării cererii de azil ar fi ținut să prezinte celuilalt stat membru participant la procedura de azil clarificări privind situația de fapt și de drept și să îi solicite acordul pentru preluarea sarcinii de a desfășura procedura de azil.

2) Statul membru în care se află un solicitant de azil care nu este responsabil pentru examinarea cererii de azil a acestuia potrivit criteriilor prevăzute în capitolul III din Regulamentul nr. 343/2003 nu poate transfera solicitantul de azil statului responsabil conform capitolului III din Regulamentul nr. 343/2003 atunci când nu poate ignora faptul că un asemenea transfer ar conduce la o încălcare a drepturilor acestui solicitant de azil, astfel cum sunt consacrate în Carta drepturilor fundamentale. Într-un astfel de caz, statul membru în care se află solicitantul de azil, sub rezerva prerogativei de a examina el însuși cererea menționată la articolul 3 alineatul (2) din regulament, trebuie să înlăture aplicarea criteriului stabilit în capitolul III conform căruia responsabilitatea revine celuilalt stat membru și să verifice dacă vreunul dintre criteriile ulterioare permite identificarea unui alt stat membru drept responsabil de examinarea cererii de azil căruia i se poate transfera solicitantul de azil, fără încălcarea drepturilor sale fundamentale. Cu toate acestea, trebuie ca statul membru în care se află solicitantul de azil să se asigure că încălcarea drepturilor fundamentale ale acestuia nu se agravează printr-o procedură de determinare a statului membru responsabil care ar avea o durată nerezonabilă. La nevoie, revine acestui stat obligația de a examina el însuși cererea în conformitate cu modalitățile prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 343/2003.

3) Examinarea aspectului dacă, într-un caz precum cel din acțiunea principală, un transfer al reclamantei în statul care este responsabil pentru examinarea cererii sale de azil conform capitolului III din Regulamentul nr. 343/2003 ar conduce la o restricționare nejustificată a drepturilor prevăzute la articolul 4 sau la articolul 7 din Carta drepturilor fundamentale nu trebuie să se întemeieze pe interpretări ale noțiunilor «tratament inuman» în sensul articolului 3 din CEDO și «familie» în sensul articolului 8 din CEDO diferite de cele reținute în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.”